

Emissiereductie van mobiele werktuigen

DE GROENE KOERS IS REALISTISCH,
HAALBAAR EN BETAALBAAR

Tekst: Nico Willemsen,
beleidsmedewerker Grondverzet en Cultuurtechniek
Foto's: Cumela Communicatie

In het project De Groene Koers gaat onder meer Cumela aan de slag met het bij elkaar brengen van partijen en het combineren van kennis. Op die manier wordt samen met ondernemers gezocht naar manieren om de uitstoot van mobiele werktuigen richting 2030 verder te verlagen. “We zoeken bedrijven met goede ideeën!”, zegt beleidsmedewerker Nico Willemsen.

**‘HET DOEL VAN DE GROENE
KOERS IS ONDER MEER
HET BIJ ELKAAR BRENGEN
VAN PARTIJEN’**

Samen met Bouwend Nederland en BMWT ging Cumela begin dit jaar van start met De Groene Koers, een project waarin de ondernemers een belangrijke rol innemen. “Het is eigenlijk een logisch vervolg van de afgeronde Green Deal Het Nieuwe Draaien. Daarin hebben we al veel bereikt en dat gebruiken we nu om weer een stap verder te zetten”, zegt Nico Willemsen, beleidsmedewerker Grondverzet en Cultuurtechniek bij Cumela. Samen met iemand van BMWT en Bouwend Nederland vormt hij de organisatie van het project.

PODIUM VOOR IDEEËN

“Net zoals bij de Green Deal Het Nieuwe Draaien

gaan we weer proberen om partijen samen te brengen en zo kennis te combineren”, zegt Willemsen. De voorbereidingen daarvoor werden in februari al in gang gezet via de zogenaamde pitchdagen. “Deze dagen waren vooral bedoeld om ideeën voor emissiereductie van ondernemers een podium te geven. Het was een schot in de roos, want 23 partijen maakten gebruik van deze gelegenheid om hun idee te ‘pitchen’.”

De beleidsmedewerker kijkt er met een goed gevoel op terug. “Hoewel er ook technieken en ideeën bij zaten die al wat bekender waren, zagen we ook hele verrassende nieuwe ontwikkelingen.

De verwachtingen die we hadden, werden door de ondernemers meer dan waargemaakt”, aldus Willemsen. De afgelopen tijd zijn de ideeën uitgebreid bekeken.

“Samengevat hebben we meer gehoord over additieven, schonere brandstoffen zoals HVO en GTL, batterijtechnologie, groene-energiecontainers, waterstoftechnologie, waterstofstations, schone biogasmotoren, ultrafijnstoffiltering, retrofit-uitlaatgasnabehandelingssystemen en slim gebruik maken van data uit machines. Enkele van deze plannen krijgen nog een extra podium in Grondig”, zegt Willemsen. De eerste plannen zijn ook al bestempeld als Koersproject.

Niet alleen ondernemers kwamen tijdens de pitchdagen aan het woord. Er werd ook gesproken over financieringsmogelijkheden. Wie dan ook niet mogen ontbreken, zijn de diverse leveranciers van elektrisch aangedreven machines. “Het doel van De Groene Koers is onder meer het bij elkaar brengen van partijen. Schroom daarom niet om contact met ons te zoeken wanneer je meer over één van deze onderwerpen wilt weten en wij brengen je graag in contact met de ondernemer achter het idee.”

UNIFORM INKOOPBELEID OVERHEDEN

De hulp van ondernemers wordt ook ingeroepen bij het aankaarten van onrealistische eisen in bestekken. “Kom je als ondernemer in de praktijk concrete voorbeelden tegen waarbij blijkt dat een inkoopafdeling niet over de juiste marktkennis beschikt om het inkoopbeleid goed te formuleren, ga dan daarmee in gesprek”, zo luidt het dringende advies van Willemsen. “Breng die inkoopafdeling op de hoogte van De Groene Koers. Mocht het nodig zijn, dan is het zelfs mogelijk dat wij

namens de sector hierover met een opdrachtgever in gesprek gaan.”

Het is goed dat de sector wordt uitgedaagd en dat er koplopers zijn die bereid zijn extra te investeren, stel Willemsen vast. “Daar leert immers de hele sector van. Daarom stimuleert dit project deze vernieuwers. Daarnaast is het belangrijk om met beide benen op de grond te staan. We zien er, in een goed gesprek met opdrachtgevers, overheden, bestuurders en politiek, op toe dat ook het inkoopbeleid aansluit bij de praktijk, waardoor dit realistisch, haalbaar en betaalbaar blijft”, zegt Willemsen om ondernemers gerust te stellen.

‘HOE VAKER DE ENQUÊTE WORDT INGEVULD, DES TE BETER KLOPT HET BEELD MET DE WERKELIJKHEID’

In de praktijk is het nu zo dat de ontwikkelingen van nieuwe technologieën heel hard gaan, maar zero-emissiemachines zijn nog lang niet volop verkrijgbaar. Desondanks kondigen diverse overheden, waaronder grote gemeenten, ambitieus aan dat ze het voornemen hebben om in 2025 zero-emissiezones te introduceren. Ook wordt er in bestekken voor mobiele werktuigen al Stage V (verkrijgbaar sinds 2019) voorgeschreven. De NOx-emissie van Stage IV- en Stage V-motoren is vergelijkbaar, alleen voor fijnstof scoort Stage V iets beter. Natuurlijk wordt een werk nooit uitlopend met nieuwe machines gemaakt. Daarom verdienen ook de mogelijkheden van het gebruik van emissiearme brandstoffen, waarvan de meerwaarde het grootst is in oudere machines, meer aandacht.

MELD SLIMME IDEEËN AAN ALS KOERSPROJECT

De Groene Koers voor Bouw & Infra

Als je een goed idee hebt om de emissie van mobiele werktuigen te reduceren en bereid bent dit te delen met de sector, dan zoeken we jou. Dit kan gaan over techniek, kennis uit sectoren combineren, slim aanbesteden en contracteren of een veelbelovende samenwerking. Heb je een idee, stuur dan een e-mail naar info@degroenekoers.nl. Je ontvangt dan nadere informatie over De Groene Koers en een aanmeldingsformulier voor het indienen van jouw plan voor een Koersproject.

Alle Koersprojecten samen vormen het Koersteam. De praktische ondersteuning wordt gedaan door Wendy van Schaik en Bob Brandjes van APPM. Op

14 juli presenteren we na de afsluiting van de Green Deal Het Nieuwe Draaien de eerste deelnemende Koersprojecten.

Bij Cumela is beleidsmedewerker Grondverzet en Cultuurtechniek Nico Willemsen (nwillemsen@cumela.nl) het aanspreekpunt. “Wat er wordt geleerd (successen én tegenvallers), delen we sectorbreed via voorlichtingsbijeenkomsten, www.degroenekoers.nl en eigen communicatie. In overleg met overheden, kennisinstituten, politiek en bestuurders en natuurlijk het bedrijfsleven vertalen we deze bevindingen naar passend inkoopbeleid en eventueel noodzakelijke stimuleringsmaatregelen.”

NULMETING

Sowieso is het belangrijk dat er meer aandacht komt en meer duidelijkheid komt over de echte stand van zaken in de sector. Ook op dat gebied wil De Groene Koers stappen gaan zetten om te voorkomen dat er beleid komt dat ten koste van de ondernemers gaat. De eerste stap die hierin wordt gezet, is het neerzetten van een zogenaamde nulmeting. “Cumela inventariseerde in het verleden voor de Verhuurdersgids eens in de twee jaar de samenstelling van het machinepark van haar leden. De laatste complete inventarisatie is echter verouderd en daardoor misschien niet meer representatief”, zegt Willemsen. “Daarom kwamen wij als Cumela met het idee om sectorbreed een soort nulmeting te gaan uitvoeren door middel van een materieel-enquête”, zegt Willemsen. Het idee kreeg steun van de partners binnen De Groene Koers en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

‘HET DOEL IS MINDER EMISSIE, MAAR WEL OP EEN REALISTISCHE, HAALBARE EN BETAALBARE MANIER’

Heel blij is Willemsen dat de enquête nu op korte termijn bij de leden van veertien branches zal worden uitgezet. “Hoe vaker de enquête wordt ingevuld, des te beter klopt het beeld met de werkelijkheid en des te beter kan daar beleid op worden gemaakt. Mede dankzij de kentekening wordt het in de toekomst mogelijk om deze informatie via de RDW te achterhalen, waardoor die meteen ook betrouwbaarder wordt.

VOORKOM ONWERKBAAR BELEID

De tijd dringt echter, want nu al werkt Cumela er samen met de partners hard aan om te voorkomen dat er beleid wordt gemaakt op basis van verkeerde aannames. “Hoewel een Europese verordening motorfabrikanten voorschrijft uiterlijk 2025 ook aantoonbaar te maken dat machines in de praktijk beneden de norm blijven, denkt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat nu al na over handhaving in de praktijk. Daarbij is ook al het woord ‘apk-keuring’ gevallen. De Groene Koers is door het ministerie gevraagd mee te denken. Wij als Cumela zijn echter kritisch en zien het als onze taak om samen met de partners te voorkomen dat gebruikers de dupe worden van claims door de fabrikant.”

Die claims gaan over de limietwaarden die uit de uitlaat van machines komen en net zoals in de auto-industrie in de praktijk hoger liggen dan tij-

‘KOERSVRIENDEN’

Hoewel het initiatief De Groene Koers oorspronkelijk door Cumela samen met BMWt en Bouwend Nederland is gestart, hebben zich inmiddels al drie extra collega-branches gemeld voor de Koersorganisatie. Mobiele werktuigen worden in heel veel sectoren gebruikt. De verwachting is daarom dat meer collega-branches dit goede voorbeeld zullen volgen. Het project biedt ook andere geïnteresseerden de gelegenheid hun ervaring en kennis te delen. Zij kunnen zich op hun eigen manier verbinden en worden verwelkomd als ‘Koersvriend’.

dens de laboratoriumtesten werd gemeten. “Voor mobiele werktuigen bestaat nog geen CO2-labeling”, legt Willemsen uit. “De huidige indeling van Stage-normen zegt alleen iets over stikstofoxiden (NOx) en fijnstof (PM). In de loop der jaren is de uitstoot hiervan door onder andere roetfilters en SCR-katalysator en AdBlue met meer dan negentig procent gedaald.”

Uit een door TNO in 2018 uitgevoerd onderzoek naar CO2- en NOx-emissie bij twee graafmachines, een wiellader en een trekker bleek dat in de praktijk de NOx-emissie circa 20 tot 350 procent hoger was dan de Stage-limietwaarde voor de laboratoriumtest. Deze hogere emissie hangt sterk samen met het stationair of onder lage belasting draaien (18 tot 57 procent van de tijd). Hierover verscheen in februari 2020 een vernietigend artikel in de Volkskrant, waarna D66 het verantwoordelijke bewindslid ter verantwoording riep. “Als gevolg daarvan laat het ministerie ook dit jaar door TNO een steekproef in de praktijk doen. Wij hebben namens De Groene Koers TNO geadviseerd bij het nemen van een representatieve steekproef.”

HELDER DOEL

Wat De Groene Koers vooral gaat doen, is ervaringen bij ondernemers ophalen en ondernemers helpen elkaar te vinden. Goede ideeën worden gedeeld en krijgen een podium om zo elkaar te helpen de plannen verder door te ontwikkelen en uiteindelijk een pakket over te houden waar de hele sector mee geholpen kan worden. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de onderbouwing van beleid door het verzamelen van meer informatie en het vergroten van de kennis over de echte stand van zaken. Het doel is minder emissie, maar wel op een realistische, haalbare en betaalbare manier.